

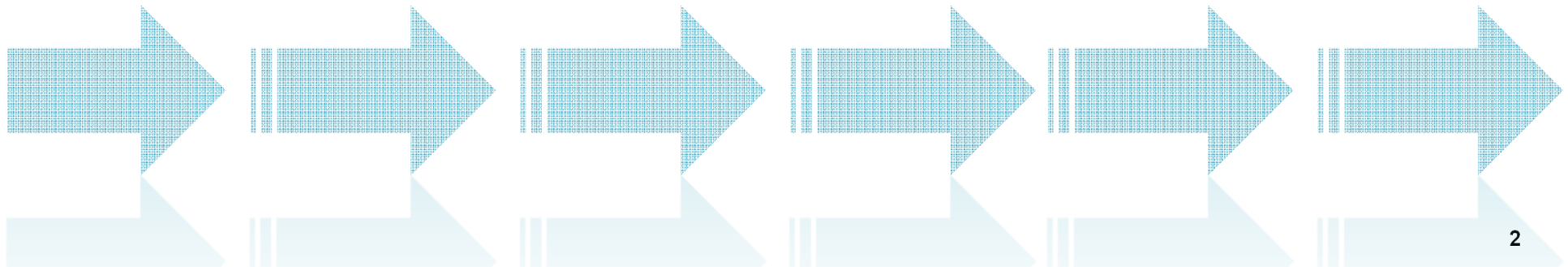
Laukaan kunnan **Rakennemalli**

Rakennemalliehdotus
4.11.2015

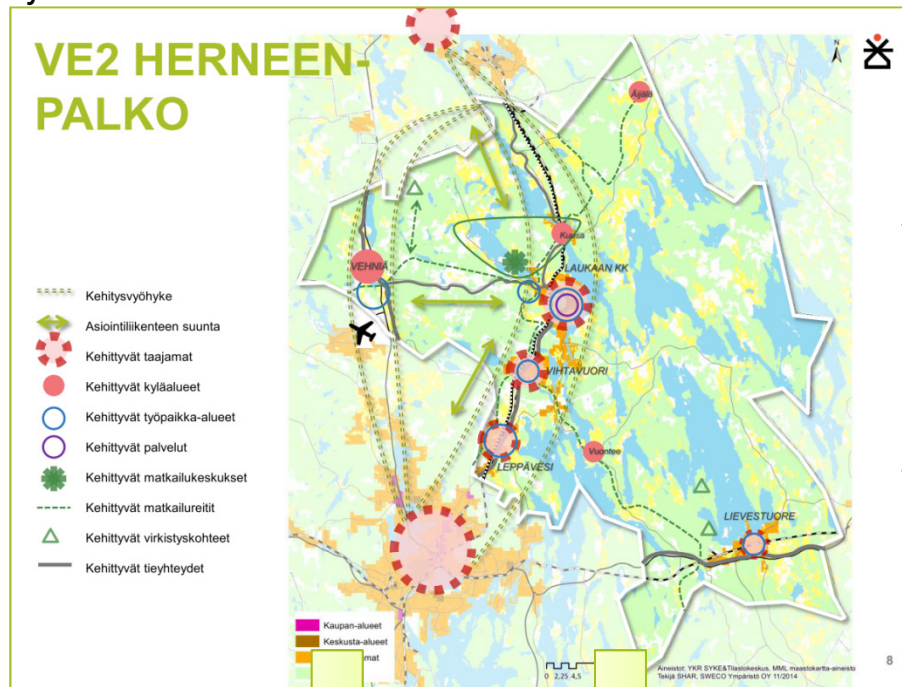
Rakennemalli

- Rakennemallin pohjaksi on laadittu 3 erilaista vaihtoehtoa, joista ohjausryhmä valitsi lausuntokierroksen jälkeen VE 2 Herneenpalko -mallin rakennemalliehdotuksen pohjaksi.
- Herneenpalko malliin on lisätty VE 1 Helmimallista Lievestuore kehittyvänä taajamana sekä asumisen kehittyminen koko mt 637 matkalla. VE 3 Järvikolmio –mallista on lisätty matkailun kehittämistä edistävät merkinnät.
- Rakennemallin lähtökohtana on väestötavoite 30 000. Nykyiseen väkilukuun tämä tarkoittaa noin 10 400 asukkaan lisäystä.
- Valittu vaihtoehto on työstetty rakennemalliehdotukseksi ja rakennemalliraportiksi. Rakennemallille on laadittu myös yleispiirteinen toimenpideohjelma.
- Prosessin eteneminen: sidosryhmiltä ja viranomaisilta lausunnot valitusta rakennemallista (huhtikuu 2015) → 1. viranomaisneuvottelu (toukokuu 2015) → ehdotus asetettu julkisesti nähtäville (kesä-elokuu 2015) → ehdotukseen tehty täydennyksiä lausuntojen pohjalta (syyskuu 2015)

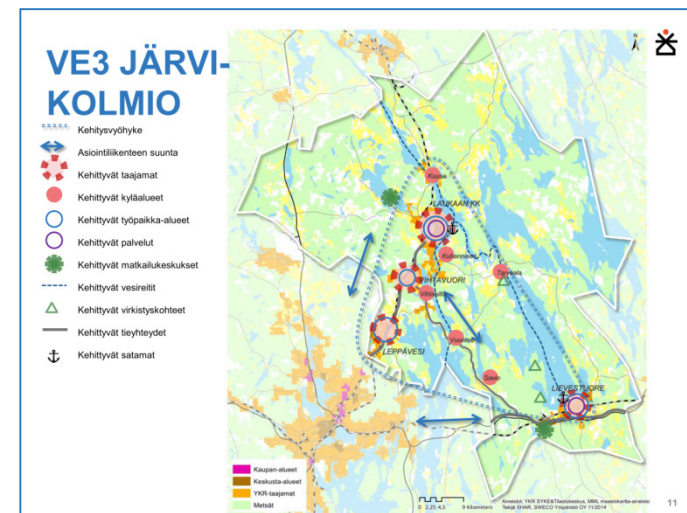
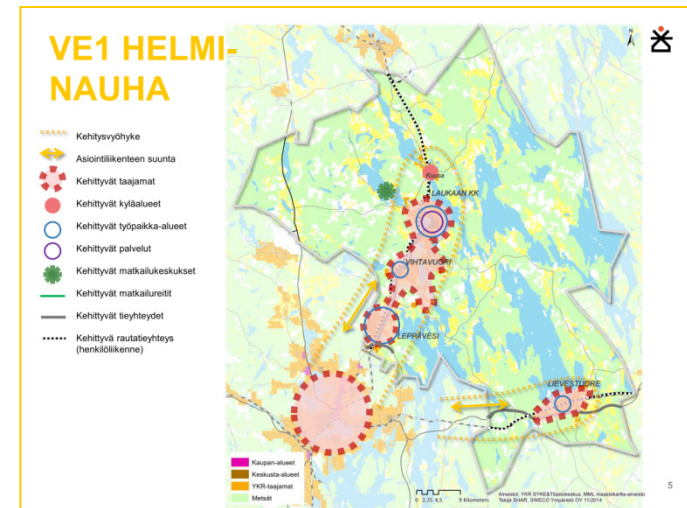

Rakennemalli pohjautuu Herneenpalko - rakennemallivaihtoehtoon

Herneenpalko malliin on lisätty elementtejä Helminauha sekä Järvikolmio –malleista. Tuloksena on yhdistelmämalli Viuhkamalli

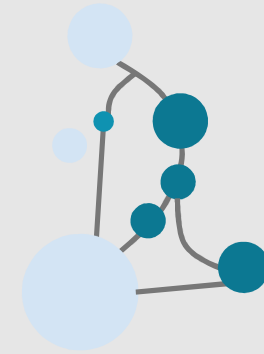

VIUHKAMALLI

VIUHKAMALLI

Valtateiden 4 ja 9 sekä maantien 637 varsien kehittyminen

<http://jalkaisin.blogspot.fi/2011/09/laukaan-metsoreitilla-aijala-suolahti.html>

Asuminen

- Suurin osa kasvusta osoitetaan taajama-alueille. Kehitysvyöhykkeillä sijaitsevien taajamien – Kuusa, Laukaan kirkonkylä, Lievestuore, Vihtavuori ja Leppävesi - nykyistä rakennetta tiivistetään, eheytetään ja ympäristöjä kehitetään (viihtyvyyttä parannetaan).
- Maanhankinta ja asemakaavoitus kohdistetaan olemassa oleviin taajamiin tukeutuen, jolloin voidaan hyödyntää olemassa olevia palveluja, joukkoliikennettä ja kunnallisteknisiä järjestelmiä ja nostaa niiden käyttöastetta. Hallittu kasvu edesauttaa palvelujen säilymistä ja kehittymistä. Taajamat jatkavat yhteenkasvamista.
- Kasvaviin kyliin pyritään ohjaamaan asumista kyläaluille, jolloin asuminen tukee palveluja, estää yhdyskuntarakenteen hajautumista sekä metsä- ja virkistysalueiden pirstoutumista. Kasvavina kylinä on osoitettu Vehniä, Vuontee, Savio ja Äijälä. Kulttuurimaisemat ja rakennetut kulttuuriympäristöt huomioidaan asumisen vetovoimatekijöinä.
- Vehniän kylä kehittyy dynaamiseksi kyläkeskukseksi ja yritysalueeksi. Kehitystä edesauttavat Uuraisten ja Äänekosken asutuksen laajeneminen, Vt 4 parantaminen ja rinnakkaistieverkon kehittyminen sekä Tikkakosken työpaikkojen ja logistiikkapalvelujen kehittyminen.
- Hajarakentamisen ohjaaminen

Liikenne

- Yhteydet Jyväskylän ja Äänekosken suuntiin ovat tärkeitä.
- Liikenne kasvaa maantiellä 637 (Jyväskyläntie). Väestönkasvu kehitysvyöhykkeellä edesauttaa joukkoliikenteen kehittymistä (pyörillä tapahtuvaa joukkoliikennettä). Joukkoliikenteen rengasreitin edellytyksenä on, että tavoiteltu väestönkasvu toteutuu. Malli ei sulje pois mahdollisuutta henkilöraide liikenteen kehittämiseltä.
- Vehniän kehittymiseen vaikuttaa valtatie 4:n kehittäminen moottoritietasoisesti Jyväskylän ja Äänekosken välillä. Vehniällä on mahdollista hyödyntää lentokentän läheisyyttä ja kasvavaa lentotoimintaa mm. uusien logistiikkapalvelujen muodossa.
- Lievestuoreen kehittyminen myös lisää valtatie 9 merkitystä. Lievestuoreella Vt 9:n varrella on tarvetta liittymäjärjestelyihin Liepeentien kohdalla
- Kasvavien kyläalueiden osalta alemman tieverkoston ja kunnan sisäisten yhteyksien merkitys korostuu.
- Liikenneturvallisuutta parannetaan koulujen läheisyydessä
- Taajamien välistä ja taajamien sisäistä kevytliikenteen verkostoa laajennetaan ja kehitetään.

Palvelut

- Julkiset ja kaupalliset palvelut keskittyvät Laukaan kirkonkylän ja Lievestuoreen taajamiin, mutta palveluja haetaan merkittävästi myös Jyväskylästä ja Äänekoskelta.
- Väestönkasvu edesauttaa palveluiden säilymistä ja kehittymistä myös muissa taajamissa.
- Kasvavilla kyläalueilla palveluiden säilyminen on mahdollista

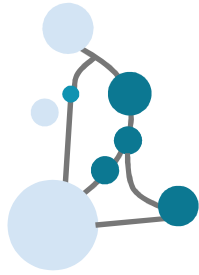
Elinkeinot

- Yritysalueet kehittyvät pääliikenneväylien, erityisesti Vt 4:n (Vehniä), mt 637:n (Laukaan kirkonkylä, Rokkakangas, Vihtavuori, Leppävesi) sekä Vt 9 (Lievestuore) varrella
- Huomiota on kiinnitettävä yritystonttitarjonnan monipuolisuuteen
- Pien- ja palveluyritykset kehittyvät erityisesti kirkonkylän taajamassa ja Lievestuoreella
- Äänekosken biotuotelaitoksen rakentaminen ja tuotanto aktivoi uutta rakentamista, kuljetuksia ja alihankintaa (biotalous, uudet energiainnovaatiot)

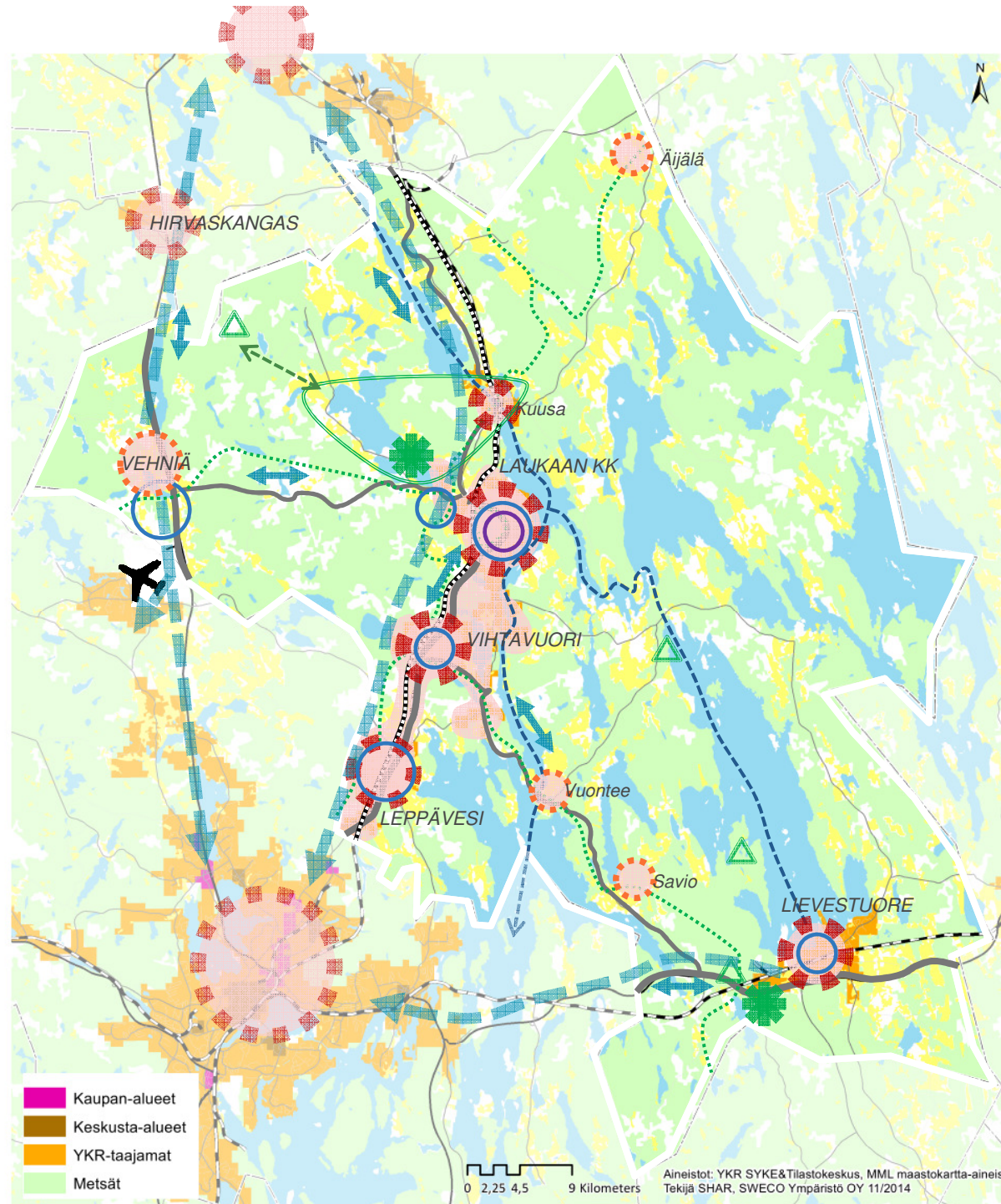
Virkistys ja matkailu

- Matkailu- ja virkistysalueina kehittyvät erityisesti
 - Peurunkajärven ympäristö (Peurunka, Peurunkagolf, Tupaswilli, Varjola, Multämäki, Kallioniemen leiritali)
 - Nokkakiven-Lasilandian alue Lievestuoreella
 - Mustavuoren ulkoilualue
- Tarvaala kehittyy virkistyskohteena. Tarvaalassa matkailullisesti kiinnostavia kohteita ja virkistysmahdollisuuksia sekä vesimatkailuun liittyvää potentiaalia.
- Vesistöjä hyödynnetään enemmän matkailussa ja virkistyksessä: Laukaassa on potentiaalia veneilyn, melonnan, kanavareittien, kalastusmatkailun sekä satamapalveluiden kehittämisessä. Vesireitit kytkeytyvät maakunnallisesti merkittävään Päijänne-Keitele – vesiyhteyteen. Vesiliikennettä on mahdollista kehittää kirkonkylän ja Lievestuoreen välillä
- Metsoreittiiä ja muiden virkistysreittien kehitetään, mahdollista parantaa yhteyttä Hitonhaukalle
- Rantareittien (kävely ja pyöräily) kehittäminen taajamissa kohottaa asuin ympäristöjen viihtyisyyttä ja virkistysmahdollisuuksia
- Laukaassa on mahdollista hyödyntää myös maakunnallista matkailutietä Vihreää Väylää, joka kulkee Laukaan läpi (mt 637) Leppävedeltä Äijälään.

VIUHKAMALLI

- Kehitysvyöhykkeen jatkumissuunta
- Asiointiliikenteen suunta
- Kehittyvät taajamat
- Kehittyvä asuminen
- Kasvat kylät
- Kehittyvät työpaikka-alueet
- Kehittyvät palvelut
- Kehittyvät matkailukeskukset
- Kehittyvät matkailualueet
- Kehittyvät matkailureitit
- Matkailun toiminnallinen yhteys
- Kehittyvät vesireitit
- Vesiyhteyden jatkumissuunta
- Kehittyvät virkistyskohteet
- Kehittyvät tieyhteydet

Vaikutusten arviointi

- Rakennemallin vaikutuksia on arvioitu suhteessa
 - Jyväskylän seudun aluerakenteeseen
 - Kuntatalouteen
 - Elinkeinoelämän kehittymisedellytyksiin
 - Asumiseen ja sen vetovoimaan
 - Palvelujen saavutettavuuteen
 - Liikkumiseen ja liikenteeseen
 - Virkistykseen
 - Asukkaiden hyvinvointiin
 - Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen
 - Kilpailukykyyn
 - Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen
 - Maaseutuun
 - Kulttuuriympäristöön, rakennettuun ympäristöön ja muinaismuistokohteisiin

Rakennemallin vaikutusten arviointi

	VIUHKAMALLI
Vaikutukset suhteessa Jyväskylän seudun aluerakenteeseen	• Vahvistaa Jyväskylä-Laukaa-Äänekoski -akselin ja kehittymistä. • Huomioi ympärillä olevat mahdollisuudet, kuten Tikkakosken lentokentän ja Äänekosken biotuotetehtaan. • Taajamarakenne tiivistyy ja eheytyy. • Vehniä kehittyi valtatie 4 varressa ja Lievestuore valtatie 9 varressa dynaamiseksi asuin- ja yritysalueeksi. • Tukee erilaistuvia taajamia ja yhdyskuntarakenteellisesti tasapainoista kehittämistä.
Vaikutukset kuntatalouteen / infrastruktuuriin	• Uudisrakentamisen ohjaaminen pääasiassa taajama-alueille mahdollistaa olemassa olevien infrarakenteiden tasapainoisen hyödyntämisen ja uusien rakenteiden kustannustehokkaan tuottamisen. • Useiden asutuskeskittymien toteuttaminen edellyttää tarkkaan harkittua toteutuksen etenemistä. • Uudisrakentamisen ohjaaminen suunnitelmallisesti taajamiin ja kyliin ei hajauta yhdyskuntarakennetta, eikä siten aiheuta hajakentän seurauksena kasvavia infran rakentamisen ja kunnossapidon kustannuksia.
Vaikutukset kuntatalouteen/ kunnallisiin palveluihin	• Mahdollisuus olemassa olevien palvelurakenteiden tasapainoiseen hyödyntämiseen ja kustannustehokkaaseen palvelutuotantoon. • Useiden asutuskeskittymien toteuttaminen edellyttää tarkkaan harkittua toteutuksen etenemistä. • Uudisrakentamisen ohjaaminen taajamiin ja kyliin tukee palvelujen säilymistä. • Muilla alueilla palvelutuotannossa voidaan osin hyödyntää liikkuvia palveluita ja nettipalveluita.

Rakennemallin vaikutusten arviointi

VIUHKAMALLI

Vaikutukset elinkeinoelämän kehittämisedellytyksiin	• Maantien 637 ja erityisesti valtateiden 4 ja 9 varsien työpaikka-alueet lisäävät yritystoiminnan kehittymismahdollisuuksia. • Laukaa voi hyödyntää kehityksessään Tikkakosken lentokentän ja Äänekosken biotuotetehtaan positiivisia heijastusvaikutuksia. Tällä on suuri merkitys elinkeinoelämän kehittymismahdollisuuksiin ja alueen elinvoimaan. • Mahdollisuus matkailutoiminnan kasvuun ja monipuolistumiseen. • Tasapainottaa elinkeinoelämän Jyväskylän-painotteista kehitystä.
Vaikutukset asumiseen ja sen vetovoimaan	• Mahdollistaa monipuoliset asumisvaihtoehdot taajamissa ja kylien keskustoissa. Asuinympäristöjen kehittäminen ja eheyttäminen lisää asumisen vetovoimaa. • Vehniän alueen kehittyminen kytkeytyy myös Hirvaskankaan ja Tikkakosken kehittymiseen ja tarjoaa ”uuden vetovoimaisen asumisen suunnan”. • Malli vahvistaa Jyväskylän pohjoispuolisen alueen asemaa asuinympäristönä. • Kyläasumisen vaihtoehto voi houkutella muuttajia erityisesti Jyväskylästä. • Luo edellytyksiä loma-asumisen kehittymiselle. • Kulttuurimaisemat ja rakennetut kulttuuriympäristöt lisäävät asumisen vetovoimaa. Kylissä, joihin kohdistuu rakennuspaineita, voidaan kyläyleiskaavalla ohjata kulttuurimaisemien ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen säilymistä.
Vaikutukset palvelujen saavutettavuuteen	• Mahdollistaa palveluverkkojen alueellisesti tasapainoisen kehittymisen. Palvelujen saavutettavuus paranee etenkin Laukaan Kirkonkylässä ja Lievestuoreella. • Maantien 637 ja erityisesti valtateiden 4 ja 9 varsien tarjoamat yritysten sijoittumismahdollisuudet parantavat saavutettavuutta. • Tukee palvelujen säilymistä kasvavilla kylillä. • Saavutettavuus perustuu pääosin henkilöauton käyttöön, mutta palvelut ovat saavutettavissa myös muilla kulkumuodoilla.

Rakennemallin vaikutusten arviointi

VIUHKAMALLI

Vaikutukset liikkumiseen ja liikenteeseen

- Vahvistaa yhteyksiä Jyväskylä-Laukaa-Äänekoski -akselilla, mutta myös Jyväskylä-Liestuore-akselilla.
- Tukeutuu työmatkaliikenteessä henkilöautoiluun, mutta väestönkasvu taajamissa ja joukkoliikenteen rengasreitin kehittäminen parantavat joukkoliikenteen kehittämisedellytyksiä. Kehittäminen vaatii panostuksia riittävän korkean palvelutason ja kannattavan toiminnan saavuttamiseksi.
- Alemman tieverkon yhteyksien kunnostusta tarvitaan kyläalueiden yhteyksien parantamiseksi.
- Rakenteen tiivistäminen sijoittuu jo nyt hyvin saavutettavissa oleville alueille, mikä tukee kestävää liikkumista.
- Taajamien välisen kevytliikenteen verkoston laajeneminen tukee kestävää liikkumista ja parantaa liikenneturvallisuutta.
- Asumisen laajetessa Vt 4 ja 9 sekä seututien 637 varteen tulee huomioida teiden melu- ja estevaikutus ennakoimalla kehittämistoimia
- Vaikuttaa mt 637 palvelutasoon taajamien kasvaessa (80 km/h nopeuden säilyttäminen, liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden varmistaminen). Tämä edellyttää mm. rinnakkaistieyhteyksiä

Vaikutukset virkistysmahdollisuuksiin

- Tukee vahvasti matkailu- ja virkistyspalveluiden kehittymistä. Matkailu kehittyy Peurunka-Kuusa-Valkola -alueen lisäksi myös Lievestuoreella.
- Tukee virkistyskohteiden kehittymistä, kuten Tarvaalan sekä vesi- ja matkailureittien kehittymistä. Malli huomioi potentiaalin, joka liittyy erityisesti vesistömatkailun kehittämiseen Laukaassa ja laajemmin Keski-Suomessa.
- Panostukset matkailukeskusten, virkistyskohteiden ja reitistöjen kehittämiseen lisäävät matkailijamääriä ja paikallisia lähivirkistysmahdollisuuksia.

Rakennemallin vaikutusten arviointi

VIUHKAMALLI

Vaikutukset asukkaiden hyvinvointiin

- Taajamissa keskustojen viihtyisyyden kasvu ja monipuoliset asuinmahdollisuudet lisäävät viihtyvyyttä ja asukkaiden hyvinvointia. Väestönkasvu erityisesti taajama-alueilla edesauttaa palvelujen säilymistä.
- Malli huomioi myös Laukaan suurimmat kylät kehittyvinä asumisen alueina tarjoten myös maaseutumaisempia asumisen mahdollisuuksia.
- Kasvavasta sotilasilmailuliikenteestä aiheutuva melu voi heikentää viihtyvyyttä lentokentän lähialueilla.
- Kevytliikenneverkon ja vesistöyhteyksien kehittäminen parantavat elinympäristön laatua.

Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

- Eheyttää alue- ja yhdyskuntarakennetta ja mahdollistaa parhaiten täydennysrakentamisen mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja.
- Asuminen ja työpaikat sijoittuvat pääosin taajamiin ja kyliin hyvän saavutettavuuden alueille.
- Vahvistaa taajamia, kyliä ja toimintoja hajauttamatta liikaa rakennetta.
- Mahdollistaa Vehniän kehittymisen dynaamisena kylä- ja yritysalueena.

Vaikutukset alueen kilpailukykyyn

- Laukaa hyödyntää aktiivisesti sijaintiaan valtateiden 4 ja 9 varsilla, jonne sijoittuu uutta asumista ja yritystoimintaa. Kilpailukykyä kasvattaa myös maantien 637 varren yritystoiminnan kehittäminen.
- Tikkakosken lentokentän ja Äänekosken biotuotetehtaan antamien mahdollisuuksien hyödyntäminen vahvistaa kilpailukykyä.
- Matkailun kilpailukyky kasvaa.

Rakennemallin vaikutusten arviointi

VIUHKAMALLI

Ilmastonmuutoksen hillitseminen	• Ilmaston muutosta hillitään asuin ympäristöjä tiivistämällä ja ohjaamalla kasvu ja taajamiin ja palveluiden läheisyyteen • Joukkoliikenteen kehittäminen ja kevytliikenteen verkoston laajentaminen tukee ilmastonmuutoksen hillintää • Vähäenergiset ratkaisut rakentamisessa ja liikkumisessa tukevat ilmastonmuutoksen hillintää
Vaikutukset maaseutuun	• Rakennemallin toteutumisen myötä elinvoima kasvavien kylien ulkopuolella heikkenee. Osa maaseutualueista säilyy elinvoimaisena mm. kasvavan vapaa-ajan asumisen, uudistuvan alkutuotannon ja pienyritystoiminnan kautta. Tulevaisuuden mahdollisuuksina maaseutualueilla on mm. paikallinen osaaminen, bioenergian hyödyntäminen, lähiruoka, maaseutu-, kulttuuri- ja luontomatkailu sekä luovan talouden mahdollisuudet. • Rakennemallin myötä syntyvä väestönkasvu lisää mahdollisuuksia säilyttää lähipalvelut elinvoimaisissa kylissä.. Malli ei poissulje muun maaseutualueen kehitystä, joka on maaseudun asukkaiden ja yrittäjien aktiivisuudesta kiinni.
Vaikutukset kulttuuriympäristöön, rakennettuun ympäristöön ja muinaismuistokohteisiin	• Laukaan kulttuurimaisemia ja rakennettuja kulttuuriympäristöjä hyödynnetään asumisen vetovoimatekijöinä (Laukaa profiloituu maaseutumaisena kuntana Jyväskylän seudulla). Kulttuuriympäristöjen vetovoimaa voidaan hyödyntää myös matkailun ja muiden elinkeinojen kehittämisessä. • Kylissä, joihin kohdistuu rakennuspaineita, voidaan kyläyleiskaavalla ohjata kulttuurimaisemien ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen säilymistä • Elinvoimaisten kylien ulkopuolella voi tapahtua rakennetun ympäristön autioitumista ja viljelymaisemien umpeutumista

Vaikutusten arvioinnin yhteenveto

- Viuhkamalli tukee Jyväskylän seudun rakennemallia etenkin vahvistamalla Jyväskylä-Laukaa-Äänekoski -akselin kehittymistä ja huomioimalla naapurikuntien merkittävät kehittämishankkeet (lentokenttä ja biotuotetehdas).
- Tikkakosken lentokentän ja Äänekosken biotuotetehtaan tarjoamien kehittämismahdollisuuksien huomioiminen tukee myös vahvasti Laukaan elinkeinoelämää ja kilpailukykyä. Laukaan tavoitteellisen kehittämisen kannalta sama myönteinen vaikutus on asuin- ja työpaikka-alueiden kehittämisellä paitsi kirkonkylässä, myös maantien 637 sekä valtateiden 4 ja 9 varsilla. Tämä tasapainottaa seudun Jyväskylä-painotteista kehitystä.
- Kasvun suuntaaminen pääasiassa taajamiin ja kyliin eheyttää yhdyskuntarakennetta. Tämä antaa mahdollisuuden tuottaa kustannustehokasta, mutta silti palvelukykyistä infrastruktuuri- ja palvelurakennetta. Samalla mahdollisuudet palvelujen tasapainoiseen kehittämiseen parantuvat ja palvelujen saavutettavuus kehittyy myönteisesti.
- Rakenteen tiivistyminen jo nykyisin hyvin saavutettavissa olevilla alueilla tukee kestävästä liikkumista ja joukkoliikenteen kehittämisedellytyksiä. Tämä tukee myös ilmastonmuutoksen hillintää.
- Asumisen kannalta Viuhkamalli tuottaa monipuolisia ja houkuttelevia vaihtoehtoja niin taajamissa kuin kylien keskustoissakin. Elinympäristön laatua lisäävät myös monipuolistuvat virkistysmahdollisuudet. Tämä parantaa myös loma-asumisen kehittämismahdollisuuksia.
- Vaikutusten arvioinnissa ei ilmennyt selkeästi kielteisiä vaikutuksia. Työmatkaliikenteessä tukeudutaan jatkossakin henkilöautoliikenteeseen, mutta viuhkamalli antaa mahdollisuuden joukkoliikenteen kehittämiseen.
- Myönteiset vaikutukset kuntatalouteen, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, elinkeinoelämään ja kilpailukykyyn ovat kulmakiviä, joiden varaan Laukaata voidaan kehittää hallitusti ja taloudellisesti sekä uusia asukkaita ja yrityksiä houkuttelevasti.
- Koska kehittämistavoitteita ja -kohteita on paljon, myönteisten vaikutusten syntymiseksi mallin toteuttamisessa olisi edettävä tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.